

Een uit hout gedraaide kerststal

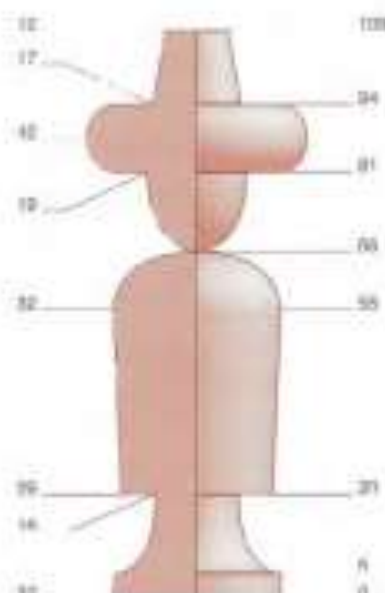
(deel 1)

De kerststal is hét symbool voor het kerstfeest. De verschillende figuren hebben een lange traditie achter zich en zijn voor velen beladen met herinneringen. Uw vaardigheden als houtdraaier kunt u benutten om deze bekende groep opnieuw vorm te geven. Per slot van rekening was Jozef ook een houtbewerker. Deze kerstgroep is helemaal uit hout gedraaid, u zult van dit project dus veel plezier beleven.

Het draaien van de figuren levert geen bijzondere problemen op. De maten staan bij de beeldjes vermeld: links de verschillende diameters, en rechts de bij elkaar opgetelde hoogtes, gerekend vanaf de voet; de linkerhelft is getekend in doorsnede, de rechterhelft in aanzicht. Hun gemiddelde lengte is 10 cm. Deze maat kunt u echter naar wens vergroten of verkleinen, mits de onderlinge verhoudingen van lengte en diameter dezelfde blijven.

U vindt het Jezuskind, Maria en Jozef, de herder en zijn schaapjes, twee mensen uit de buurt - de kleine dikke en de lange magere - en de drie koningen: Balthazar (de donkere), Caspar (de jonge Aziaat) en de oude Melchior. U kunt natuurlijk ook uw eigen scheppingen toevoegen.

Jozef

Probeer u het karakter van de figuren uit te drukken door te spelen met verschillende houtsoorten en -tekeningen. Kies contrastrend hout zoals palmhout of berken voor het Jezuskind en noten voor de wieg.

Ook het draaien van de stal is niet al te moeilijk hoewel dit een aparte techniek voor het uithollen vereist: een kom met schorstrand. De enige moeilijkheid zit in het volume van het draaistuk. U dient dit te draaien bij maximaal 750 tpm teneinde de trillingen als gevolg van de onregelmatige vorm te vermijden.

HET DRAAIEN VAN DE FIGUREN

Het lichaam/ De figuren

Indien mogelijk worden deze ijlgedraaid op de opspanplaat of op een vierklauw (1).

U moet uw werkstuk goed vastzetten. Op deze

Fig. 1 - Ijl draaien

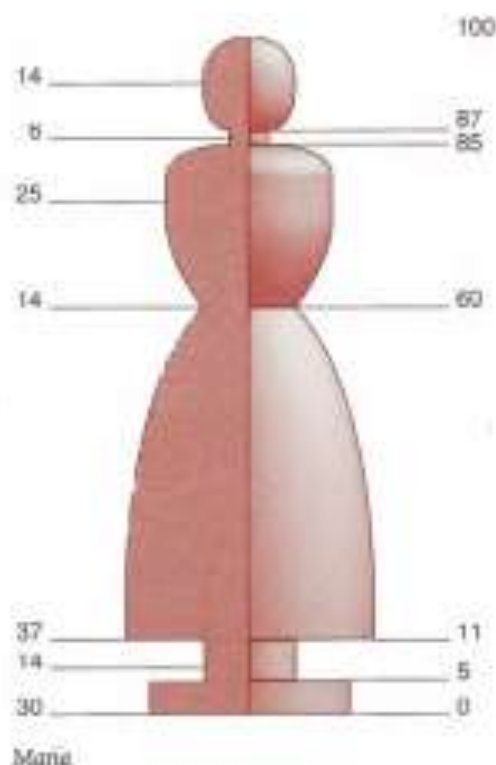
wijze kunt u de figuren op de draaibank perfect afwerken en daarna bij de voet afsnijden. U kunt de figuren ook goed tussen de centers draaien, daarbij dient u echter het putje van het tegencentre in hoofd of hoed zorgvuldig weg te werken (2).

Fig. 2 - Draaien tussen de centers

De armen van Maria

De armen bestaan uit twee helften die men zou kunnen zagen uit één gedraaide cilinder.

Dit is echter een precies werkje, dat gemakkelijker geklaard kan worden door twee stukjes vlak hout met een tussenlaag van papier tegen elkaar te lijmen (3). Nadat de lijm goed droog is wordt dit stuk afgedraaid en afgewerkt. Splits

Figure 3

Figure 4

daarna de twee helften, verwijder de resten van het papier en lijm in de armen twee pen-
netjes van 2 mm diameter.

Druk de pennetjes in de romp zonder deze te
lijmen, zodat de armen kunnen bewegen (4).

Het Jezuskind (5)

Dit geeft geen probleem. Om hoofd en
lichaam te verbinden dient u in beide een
gaatje van 2 mm te boren en de twee delen met
een pennetje van 2mm aan elkaar te lijmen.

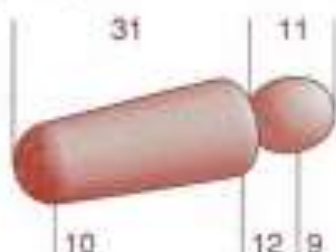

Fig. 5 - Jezuskind

De afwerking

Kies voor de afwerking van de verschillende
figuren een methode die u het beste bevalt:
glanzend, zijdeglans, enz.

HET DRAAIEN VAN HET WIEGJE (6)

Het wiegje bestaat uit twee delen van één stuk
hout. Deze moeten beide ijldraaid en uitge-
hold worden met een guts of een kleine uit-
draairing. Het wiegje zelf is een halve cilinder,
deze kan gedraaid worden volgens dezelfde
techniek als de armen van Maria. U kunt dit
ook uit één stuk draaien en dit vervolgens
doorzagen, omdat u toch maar één helft
gebruikt.

Twee opmerkingen:

- Probeer deze twee delen zo mooi mogelijk af
te werken wanneer zij nog op de draaibank
zitten.
- Let op dat de wanddikte van de wieg zelf
gelijkmatig is. Omdat dit deel later doorge-

zaagd wordt, komen verschillen in dikte van
de rand duidelijk in het zicht.

Als laatste stap wordt de kap tegen de wieg
gelijmd (6).

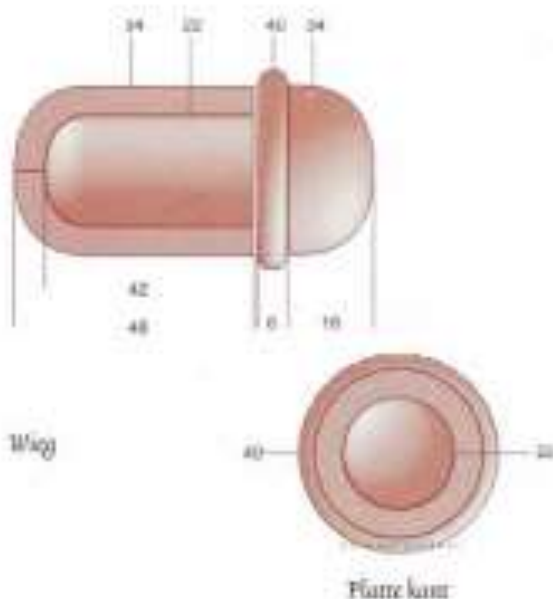
Figuur 6

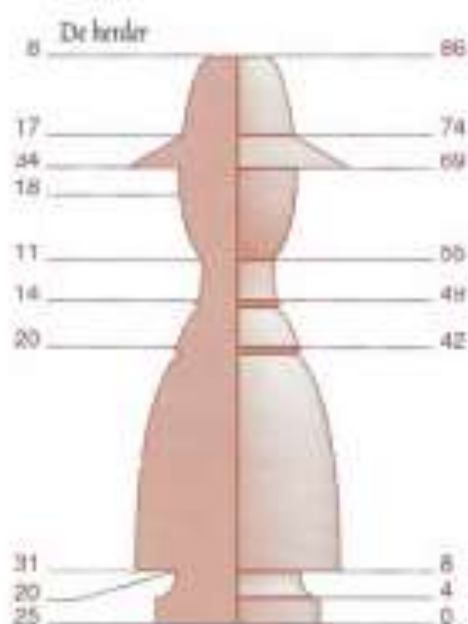
HET DRAAIEN VAN EEN SCHAAP (9)

De romp

Zoals u in figuur 9 ziet heeft dit de vorm van
een tonnetje dat met een negental halve rin-
gen 'wol' van 4 mm is bedekt. U kunt ze tus-
sen de centers draaien, maar u kunt ook twee
of drie rompen achter elkaar ijldraaien:

- Rond het vrije uiteinde enigszins af met de
guts.

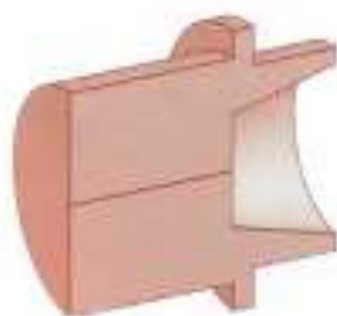
- Draai het lijf in de vorm van een tonnetje.
- Teken op het tonnetje de rolletjes wol op afstanden van 4 mm.
- Snij deze aftekening V-vormig in.
- Werk de rolletjes af met een 6 mm guts.
- Werk het oppervlak glad af en snij de romp los.
- Draai een tapse mal (7) waarvan de grootste binnendiameter gelijk is aan de grootste diameter van de romp. Druk het reeds afge- werkte deel van de romp in de mal en werk het andere einde glad af.

Het boren in de romp

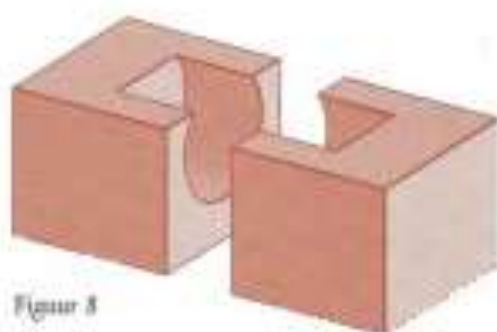
- Gebruik de mal (7) om in de romp onder de kolomboor twee gaatjes van 2 mm te boren voor de bevestiging van kop en staart.
- Twee halve mallen (8) stellen u in staat het lijf vast te zetten om de vier gaatjes van 4 mm voor de poten te boren.

De kop

Deze wordt ook ijlgedraaid. Bij de afwerking dienen drie platte vlakjes op de kop gemaakt te worden voor de bevestiging van de oren en

Figuur 7

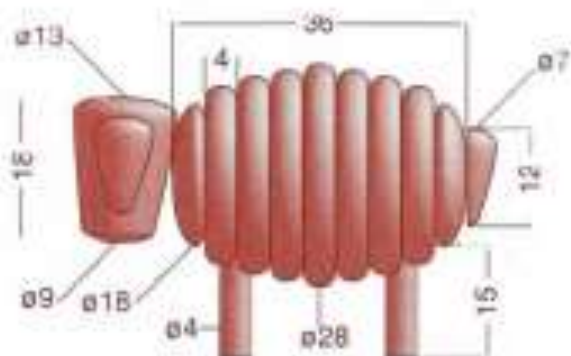
Figuur 8

voor het pennetje van 2 mm waarmee de kop op het lijf gezet wordt.

De oren en de staart

Deze worden op dezelfde manier gedraaid als de armen van Maria.

Het schaap
Figuur 9

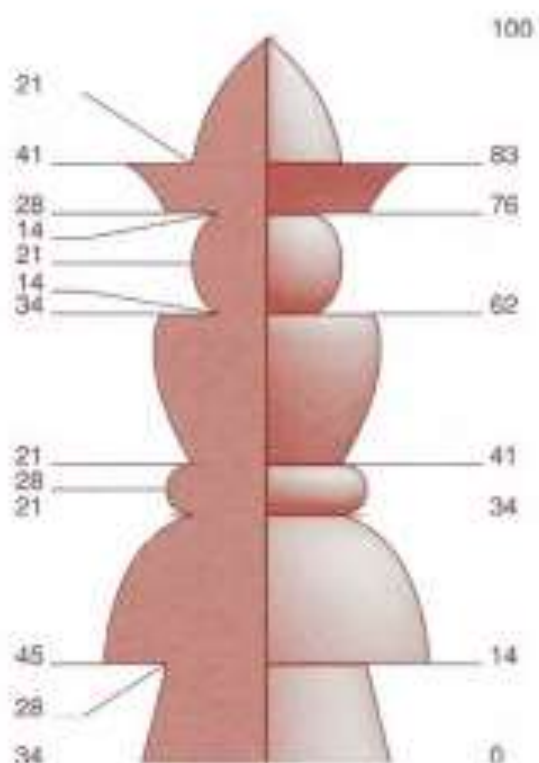
De poten

Deze hebben een diameter van 4 mm en zijn 15 mm lang. Zorg ervoor dat de beestjes met vier poten op de grond staan.

Afwerking

De auteur geeft er de voorkeur aan zijn schaapjes uit esdoornhout niet na te behandelen met was of iets dergelijks en de beestjes

gewoon mat te houden. Natuurlijk zullen zij door het veelvuldig oppakken door kinderhandjes vuil worden, maar in de natuur ondergaan deze dieren ook geen fijnwasprogramma.... Geef de koppen, oren en staartjes van de schapen een verschillende stand, dit verlevendigt de groep.

Cupur

Het tweede deel van dit artikel volgt in
AkteRadius 31.

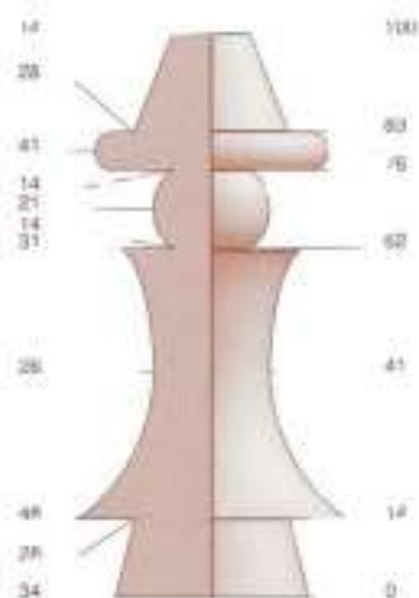

Een uit hout gedraaide kerststal

(deel 2)

Deel 1 verscheen in *Aktiefabriek* nr. 30.

HET DRAAIEN VAN DE STAL

Balthazar

Om van de kerstgroep één geheel te maken dient u een stal te draaien waarin een deel van de figuren geplaatst kunnen worden. Het draaien van zo'n stal uit een mooi stuk cilindrisch hout is niet de beste oplossing, want het resultaat zal er te modern uitzien. Probeer u liever deze holle ruimte te maken uit een onregelmatig, onvolmaakt stuk hout met schors, zodat het uiteindelijk resultaat er rustiek uitziet.

De gebruikte methode is dezelfde die we gebruiken voor het draaien van een kom met schorstrand. Na afwerking zagen we een platte kant aan de rand van de kom zodat deze op de zijkant gezet kan worden en de circa 'driekwart kom' er uitziet als een stal.

Wij zijn hier uitgegaan van een stuk kers met

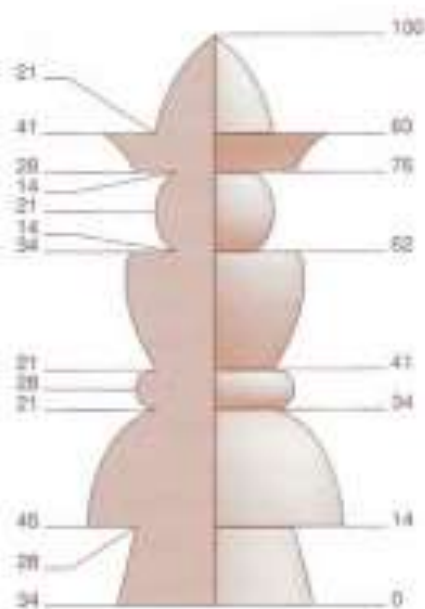
een diameter van 330-320 mm, waarvan na bewerking zo'n 280 mm overbleven. De uiteindelijke stal krijgt een inwendige diameter van 220 mm en een diepte van 100 mm.

Werkwijze

Zet het houtblok zorgvuldig vast op een opspanplaat met schroefcenter, de platte zijde

Figuur 10 - Zet uw hout zorgvuldig vast op de opspanplaat.

Kuper

van de plaat evenwijdig aan de onderkant van het hout (10). We gebruiken een laag toerental van de draaibank, zodat we kunnen controleren dat alles op een juiste en veilige manier

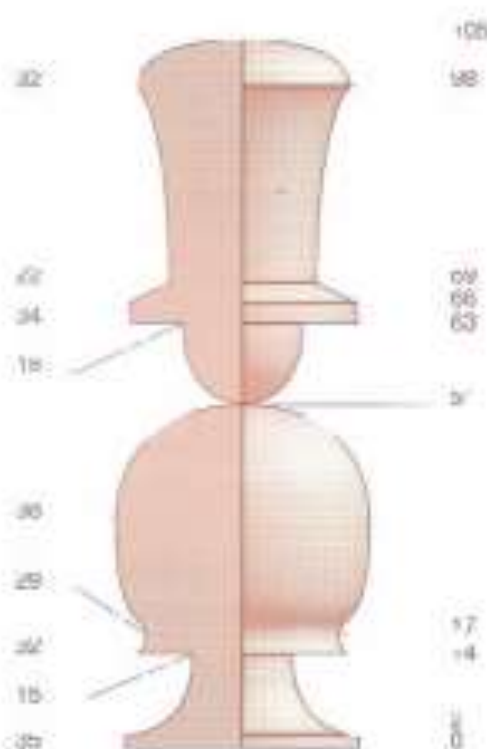

Figuur 11 - Werk eerst de buitenzijde af.

vastzit. Werk met de guts vervolgens de buitenzijde zodanig af dat u een eenvoudig, stevig uitziend geheel krijgt (11). Als dit werk klaar is, wordt de voet van de toekomstige kom voorzien van de uitholling die nodig is voor het opspannen van de andere zijde. In dit geval is een 10 mm diepe uitsparing met diameter 70 mm gemaakt (12) voor de klauwen

Figuur 12 - Snijd de opening voor de klauwplaat.

De kleine dikke

van een zich spreidende klauwplaat. Dan wordt het werkstuk omgedraaid opgespannen en wordt de opspanplaat met schroef verwijderd (13).

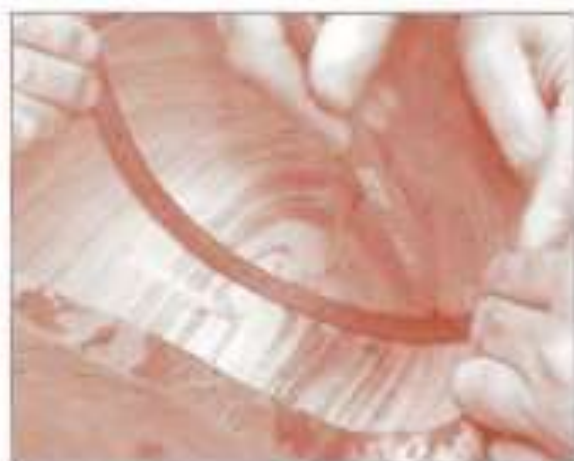

Figuur 13 - Spun het werkstuk omgedraaid op en verwijder de opspanplaat

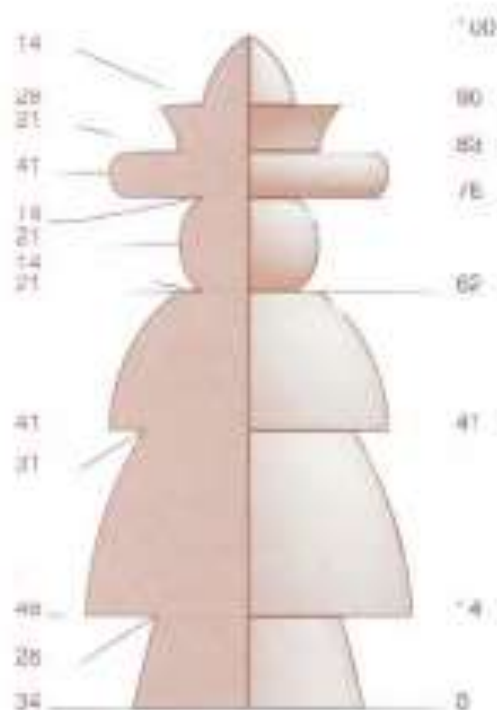
Bij het uithollen is het verstandig eerst een centraal gat te boren tot de uiteindelijke diepte van de kom. Vervolgens wordt deze uitge-

Figuur 14 - Hal de kom vervolgens uit.

Figuur 15 - Teken de zaagsnede af.

Molcher

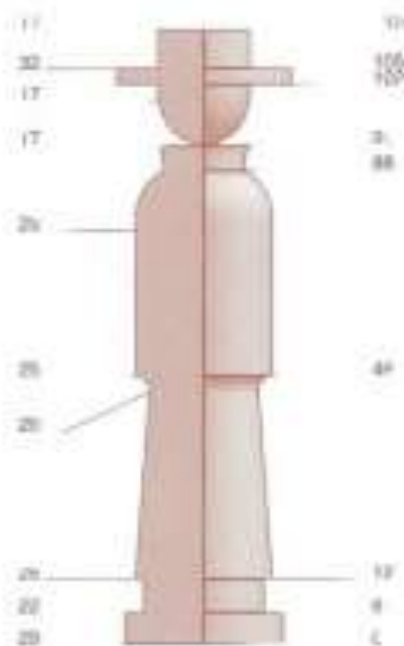
houd met de guts, waarbij de vouw steeds goed tegen het hout gehouden wordt (14). Als de kom helemaal uitgehold is, kunt u hem oppervlakkig schuren en uit de klauwplaat halen.

Dan moet u nog een 'plak' van de kom afzagen. Om het verloop van uw zaagsnede goed te kunnen volgen kunt u deze met behulp van

een tegen de binnenkant van de kom gebogen liniaal aftekenen (15). Resteert nog slechts het opstellen van de stal en de gedraaide figuurtjes.

Auteurs: Jaques FORTAL en Philippe BOURGEAT
Vertaling en bewerking: RedAktieRadius.

Overgenomen uit 'Le tournage sur bois' met toestemming van Editions ATK, France.

De lange magere

